

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/2009/2024.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.I.20.851/2023/6. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Biczó László Ügyvédi Iroda, képviselőjében eljár dr. Biczó László ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben a Kúria felülvizsgálati jogkörben hozott Pfv.I.20.851/2023/6. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítását és – a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.723/2021/26/I. számú másodfokú ítéletére kiterjedő hatályú – megsemmisítését kérte az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozással.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügynek a kérelem elbírálása szempontjából releváns lényege a becsatolt iratok szerint a következő.
- [3] Az indítványozó ellen volt élettársa pert indított az élettársi közös vagyon megosztása iránt. Az első fokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék 6.P.20.324/2017/90. számú ítéletében azt állapította meg, hogy az élettárs ingatlan-nyilvántartáson kívül megszerezte a perbeli ingatlan 41/236 arányú tulajdonjogát. A bíróság az így keletkezett közös tulajdont megszüntetve az indítványozó által fizetendő megváltási díjat 3.900.000 Ft-ban határozta meg.
- [4] A Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.723/2021/26/I. számú másodfokú ítéletével az élettárs tulajdoni hányadának mértékét nagyobb, 1/2 részben határozta meg, az indítványozó által fizetendő megváltási összeget pedig 15.850.000 Ft-ra emelte. Az összeg módosulásához a tulajdoni arányok eltérő meghatározásán túl az is hozzájárult, hogy a másodfokú eljárásban kirendelt szakértő az elsőfokú eljárásban kirendelt szakértő véleményében foglaltaknál magasabbra értékelte az ingatlant. A másodfokú eljárásban kirendelt szakértőnek az ingatlan értékére vonatkozó szakvéleménye

helyességét az indítványozó magánszakértői vélemény alapján vitatta. A bíróság úgy ítélte meg, hogy az írásbeli magánszakértői vélemény nem volt alkalmas a kirendelt szakértő véleményének a megingatására, és a kirendelt szakértő a meghallgatása során meggyőzően elhárította a szakvéleményével kapcsolatos kifogásokat. A bíróság szükségtelennek látta – a kirendelt szakértő személyes meghallgatásakor távollévő és távollétét kimentő – magánszakértő személyes meghallgatását és e célból a folytatólagos fellebbezési tárgyalás elhalasztását (lásd részletesen: a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.723/2021/26/I. számú másodfokú ítélete, Indokolás [58]-[60]).

[5] A Kúria a jogerős ítéletet Pfv.I.20.851/2023/6. számú ítéletével hatályában fenntartotta. Vonatkozó indokolása szerint a másodfokú bíróság jogszabálysértés nélkül jutott arra a következtetésére, hogy az eljárásában kirendelt szakértő szakértői véleményében foglaltakat az indítványozó által előterjesztett magánszakértői véleményben írtak nem tették kétségessé, a jogerős ítéletben erre vonatkozó álláspontját részletesen indokolta is. Ebből következően ítélezése alapjául az általa kirendelt szakértő aggálytalan szakértői véleménye szolgált. A Kúria rámutatott, hogy az indítványozó a másodfokú bírósághoz előterjesztett beadványában részletesen leírta, hogy miért kifogásolta a kirendelt szakértő szakértői véleményében foglaltakat, és a kirendelt szakértő maradéktalanul választ adott ezekre a kérdésekre. Ezért nem vált szükségessé a két szakértő egyidőben történő meghallgatása. A Kúria továbbá megállapította azt is, hogy a másodfokú tárgyalás közös kérelemre történő elhalasztásával összefüggő eljárási kifogás a megsértett jogszabályhely megjelölésének hiányában érdemben nem volt vizsgálható (lásd részletesen: Kúria Pfv.I.20.851/2023/6. számú ítélete, Indokolás [29] és [31]).

[6] Az alkotmányjogi panasz benyújtására ezt követően, arra hivatkozással került sor, hogy az indítványozó szerint a magánszakértő meghallgatása – véleményének alapos vizsgálata és megvitatása, a szóbeli kiegészítésnek és az esetleges kérdéseknek a lehetősége – alapvető fontossággal bírt volna a tényállás megállapítása során. Ennek elmaradása lényegében „elvette az indítványozó jogát ahhoz, hogy esélye legyen a másodfokú bíróság által kirendelt szakértő véleményének megingatására”. Két ellentétes szakértői vélemény esetében a szakértők szóbeli meghallgatása – és ekként a szakvélemények „versenyeztetése” – nélkül a bíróság nem jelentheti ki megalapozottan, hogy melyik szakértői vélemény a megalapozott, mert nem rendelkezik az ehhez szükséges szaktudással. Pusztán az írásbeli szakvélemény alapján nem lehet ezt a kérdést eldönteni. Ezért az indítványozó szerint az ügyében lefolytatott bírósági eljárás nem tekinthető tisztességesnek [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés]. Egyrészt sérült a fegyverek egyenlőségének elve (mert a bíróság által kirendelt szakértővel szemben a magánszakértőnek csak az írásbeli véleménye állt rendelkezésre); másrészt a kontradiktórius eljárás elve (mert a bíróság nem biztosította a bizonyítékok megfelelő megvitatását, és azt, hogy az indítványozó a magánszakértő véleményét teljes körűen megvédhesse); harmadrészt a pártatlan és

kiegyensúlyozott eljáráshoz való jog (mert a feleknek nem volt egyenlő esélyük álláspontjuk kifejtésére, védelmére). A Kúriának az indítványozó megítélése szerint fel kellett volna ismernie, hogy a másodfokú eljárás tisztességtelen volt, és érvényesítenie kellett volna ennek következményét.

- [7] 2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [8] 2.1. A támadott kúriai ítéletet 2024. február 15-én vette át az indítványozó, a panaszt ehhez képest az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtotta be. A támadott, felülvizsgálati jogkörben hozott kúriai ítélet alkotmányjogi panasszal támadható, a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítették, az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és az eljárásban alperesként való részvételére tekintettel érintettnek minősül. A jogi képviselő meghatalmazását csatolták. Az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozik [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés]. Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit teljesíti.
- [9] 2.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt két alternatív feltétel – a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés – fennállása esetén fogadja be.
- [10] Az Abtv. 29. §-ában írt első feltételt illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van a szóban forgó alaptörvényi rendelkezést – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését – érintően [lásd például: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, 3046/2019. (III. 14.) AB határozat]. Jelen alkotmányjogi panasz ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [11] A második, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó feltételt érintően a következők állapíthatók meg.
- [12] Az indítványozó alapvetően a bizonyítási eljárást – a bizonyításfelvétel módját és a bizonyítékértékelést – sérelmezi. Ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság megismétli azon elvi jellegű megállapítását, miszerint a tényállás megállapítása és az ehhez vezető bizonyítékok felvétele és értékelése a bíróságok, nem pedig az Alkotmánybíróság feladata {például: 3005/2023. (I. 13.) AB határozat, Indokolás [28]}. A bíróságok „mérlegelési jogkörébe – bizonyítandó tények, bizonyítási eszközök igénybevétele – tartozó döntések” felülbírálatára az Alkotmánybíróságnak nincs lehetősége {3290/2019. (XI. 5.) AB végzés, Indokolás [17]}. Korábban már több alkalommal kifejtésre került az is, hogy az Alkotmánybíróság „vizsgálati lehetőségén kívül eső bizonyítási kérdésnek tekinthető, hogy [...] szükséges lett volna-e szakértő

igénybevétele az eljárásban” {3075/2022. (II. 25.) AB végzés, Indokolás [16]}, mivel ez a bíróságnak a bizonyítási eljárással összefüggő mérlegelési jogkörébe tartozik.

- [13] Az Alkotmánybíróság nem látott rá módot vagy indokot, hogy ettől eltérjen, és megállapította, hogy az idézett gyakorlattal összhangban a tisztességes eljáráshoz való jog alapján annak vizsgálatára sincs lehetőség, hogy a konkrét esetben a bizonyítás lezárása és a tárgyalás berekesztése előtt az ingatlan értékének megállapításához szükséges lett volna-e az eljárásban résztvevő szakértő személyes – vagy adott esetben a kirendelt szakértővel együttes – meghallgatása. Ez olyan, a tényállás megállapítását és a bizonyítási eljárást érintő, a bíróságra tartozó szakkérdés, amely kívül esik az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantáló alkotmányjogi szempontú mérlegelés tartományán.
- [14] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyet és a panaszban írtakat érintően mindezeket túl szükséges annak rögzítése is, hogy az indítványozó az ellenérdekű félhez hasonlóan a perben felvethette az ingatlan értékelésével kapcsolatos aggályait, és azokra több fokon is indokolt választ kapott. Az eljárás kontradiktórius volt, a fegyverek egyenlősége elvének a lényege pedig „az ügy szempontjából jelentős nyilatkozatokhoz és bizonyítékokhoz való hozzáférés mindkét fél számára, valamint lehetőség arra, hogy észrevételeit előadhassa a bíróság előtt” {3223/2024. (VI. 25.) AB határozat, Indokolás [38]}, ami jelen ügyben – a bíróság pártatlanságához hasonlóan – nem kérdőjeleződött meg. A bíróság ütköztette a szakértői véleményeket – reagáltatta a kirendelt szakértőt a magánszakértői véleményben foglaltakra –, követhető módon mérlegelte és összevetette az elhangzottakat, és részletesen kifejtette, hogy a magánszakértői vélemény miatt nem ingatta meg a kirendelt szakértő véleményében írtakat.
- [15] Mindezek alapján megállapítható, hogy az indítványozó által megjelölt alapvető jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése] tekintetében az indítványban írtak nem elegendőek a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének a megalapozására.
- [16] 3. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz nem teljesíti az Abtv. 29. §-ban írt befogadási kritériumokat, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)-(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2024. november 5.

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró